

LIETUVOS RESPUBLIKOS KONSTITUCINIS TEISMAS

SPRENDIMAS

DĖL TEISENOS BYLOJE PAGAL PAREIŠKĖJO – LIETUVOS RESPUBLIKOS SEIMO NARIŲ GRUPĖS PRAŠYMĄ IŠTIRTI, AR LIETUVOS RESPUBLIKOS DARBO KODEKSO 183 STRAIPSNIO 1 DALIES (2002 M. BIRŽELIO 4 D. REDAKCIJA) NUOSTATA „DARBUOTOJAI ATLEIDŽIAMI NUO DARBO <...> ATLIKTI SEIMO NARIO PAREIGAS“ NEPRIEŠTARAUJA LIETUVOS RESPUBLIKOS KONSTITUCIJAI, NUTRAUKIMO

2006 m. kovo 14 d.

Vilnius

Lietuvos Respublikos Konstitucinis Teismas, susidedantis iš Konstitucinio Teismo teisėjų Armano Abramavičiaus, Tomos Birmontienės, Egidijaus Kūrio, Kęstučio Lapinsko, Zenono Namavičiaus, Ramutės Ruškytės, Vytauto Sinkevičiaus, Stasio Stačioko, Romualdo Kęstučio Urbaičio,

sekretoriaujant Daivai Pitrėnaitei,

Konstitucinio Teismo tvarkomajame posėdyje apsvarstė pareiškėjo – Lietuvos Respublikos Seimo narių grupės prašymą ištirti, ar Lietuvos Respublikos darbo kodekso 183 straipsnio 1 dalies nuostata „Darbuotojai atleidžiami nuo darbo <...> atlikti Seimo nario pareigas“ neprieštarauja Lietuvos Respublikos Konstitucijos 60 straipsnio 1 daliai.

Konstitucinis Teismas

nustatė:

1. Pareiškėjas – Seimo narių grupė kreipėsi į Konstitucinį Teismą su prašymu ištirti, ar Lietuvos Respublikos darbo kodekso 183 straipsnio 1 dalies nuostata „Darbuotojai atleidžiami nuo darbo <...> atlikti Seimo nario pareigas“ neprieštarauja Lietuvos Respublikos Konstitucijos 60 straipsnio 1 daliai. Prašymas Konstituciniame Teisme gautas 2005 m. vasario 7 d.

2. Konstitucinio Teismo pirmininko 2005 m. vasario 10 d. potvarkiu Nr. 2B-11 pagal pareiškėjo – Seimo narių grupės prašymą Konstitucinio Teismo posėdžiui pradėta rengti byla Nr. 3/05.

3. Pareiškėjo prašymas grindžiamas šiais argumentais.

Konstitucijos 60 straipsnio 1 dalies, pagal kurią Seimo nario pareigos, išskyrus jo pareigas Seime, nesuderinamos su jokiais kitomis pareigomis valstybinėse įstaigose ir organizacijose, taip pat su darbu verslo, komercijos bei kitose privačiose įstaigose ar įmonėse, tikslas yra užtikrinti Seimo nario, kaip Tautos atstovo, laisvą mandatą. Seimo nario, pasinaudojusio ginčijamoje nuostatoje įtvirtinta teise, mandatas yra suvaržomas, nes jis, be Seimo nario pareigų, turi dar ir kitas pareigas; tai, pasak pareiškėjo, gali trukdyti tinkamai vykdyti Seimo nariui pavestas funkcijas.

Konstitucinis Teismas

konstatuoja:

1. Seimas 2002 m. birželio 4 d. priėmė Lietuvos Respublikos darbo kodekso patvirtinimo, įsigaliojimo ir įgyvendinimo įstatymą, kurio 1 straipsniu patvirtino Lietuvos Respublikos darbo kodeksą. Pagal šio įstatymo 2 straipsnį Darbo kodeksas (išskyrus tam tikras išimtis) įsigaliojo nuo 2003 m. sausio 1 d.

Darbo kodekso 183 straipsnio 1 dalyje (2002 m. birželio 4 d. redakcija; Žin., 2002, Nr. 64-2569) buvo nustatyta: „Darbuotojai atleidžiami nuo darbo: įgyvendinti rinkimų teisę; atlikti Seimo nario pareigas; pakviesti į kvotos, parengtinio tardymo organus, į prokuratūrą ir teismą liudytoju, nukentėjusiuoju, specialistu, vertėju ar kviestiniu, visuomeniniu kaltintoju, visuomeniniu gynėju, visuomeninės organizacijos arba darbuotojų kolektyvo atstovu; vykdyti Valstybės kontrolės užduotis; atlikti donoro pareigas ir kitais įstatymų nustatytais atvejais.“

2. Seimas 2005 m. gegužės 12 d. priėmė Lietuvos Respublikos darbo kodekso 3, 4, 14, 22, 29, 36, 47, 52, 62, 67, 77, 78, 79, 84, 85, 88, 92, 95, 98, 99, 101, 107, 108, 109, 114, 120, 127, 129, 130, 132, 134, 138, 140, 141, 144, 145, 146, 147, 149, 151, 152, 161, 166, 168, 177, 183, 225, 235, 285, 286, 288, 293, 295, 297, 302 straipsnių pakeitimo ir papildymo bei XIX skyriaus pavadinimo pakeitimo įstatymą, kurio 46 straipsniu pakeitė Darbo kodekso 183 straipsnio 1 dalį. Šis įstatymas įsigaliojo 2005 m. gegužės 28 d.

Darbo kodekso 183 straipsnio 1 dalyje (2005 m. gegužės 12 d. redakcija) nustatyta: „Darbuotojai atleidžiami nuo darbo: įgyvendinti rinkimų teisės; pakviesti į ikiteisminio tyrimo įstaigas, į prokuratūrą ir teismą liudytoju, nukentėjusiuoju, specialistu, vertėju ar kviestiniu, visuomeninės organizacijos arba darbuotojų kolektyvo atstovu; atlikti donoro pareigų ir kitais įstatymų nustatytais atvejais.“

3. Palyginus teisinį reguliavimą, nustatytą Darbo kodekso 183 straipsnio 1 dalyje (2002 m.

birželio 4 d. redakcija), su nustatytoju Darbo kodekso 183 straipsnio 1 dalyje (2005 m. gegužės 12 d. redakcija) matyti, kad Darbo kodekso 183 straipsnio 1 dalyje (2005 m. gegužės 12 d. redakcija) neliko nuostatos „Darbuotojai atleidžiami nuo darbo <...> atlikti Seimo nario pareigas“, kurios atitiktį Konstitucijai ginčija pareiškėjas – Seimo narių grupė.

4. Konstitucinio Teismo įstatymo 69 straipsnio 4 dalyje nustatyta, kad ginčijamo teisės akto panaikinimas yra pagrindas priimti sprendimą pradėtą teiseną nutraukti ir kad jeigu tai paaiškėja iki teismo posėdžio pradžios, Konstitucinis Teismas šį klausimą sprendžia pasitarimų kambaryje.

Konstitucinis Teismas savo nutarimuose ne kartą yra konstatavęs, kad Konstitucinio Teismo įstatymo 69 straipsnio 4 dalies formuluotė „yra pagrindas <...> pradėtai teisei nutraukti“ aiškintina kaip nustatanti Konstitucinio Teismo teisę tais atvejais, kai į Konstitucinį Teismą kreipėsi ne teismai, bet kiti Konstitucijos 106 straipsnyje nurodyti subjektai, atsižvelgus į nagrinėjamos bylos aplinkybes, nutraukti pradėtą teiseną. Tai pasakytina ir apie tuos atvejus, kai ginčijamas teisės aktas (jo dalis) nebuvo panaikintas, tačiau buvo pakeistas jame nustatytas teisinis reguliavimas (Konstitucinio Teismo 2003 m. kovo 4 d. nutarimas).

Vadovaudamasis Lietuvos Respublikos Konstitucinio Teismo įstatymo 28 straipsniu ir 69 straipsnio 4 dalimi, Lietuvos Respublikos Konstitucinis Teismas

nusprendžia:

Nutraukti pradėtą teiseną byloje pagal pareiškėjo – Lietuvos Respublikos Seimo narių grupės prašymą ištirti, ar Lietuvos Respublikos darbo kodekso 183 straipsnio 1 dalies (2002 m. birželio 4 d. redakcija; Žin., 2002, Nr. 64-2569) nuostata „Darbuotojai atleidžiami nuo darbo <...> atlikti Seimo nario pareigas“ neprieštaruja Lietuvos Respublikos Konstitucijos 60 straipsnio 1 daliai.

Konstitucinio Teismo teisėjai:

Armanas Abramavičius

Toma Birmontienė

Egidijus Kūris

Kęstutis Lapinskas

Zenonas Namavičius

Ramutė Ruškytė

Vytautas Sinkevičius

Stasys Stačiokas

Romualdas Kęstutis Urbaitis